

Defnyddiwch y nodiadau hyn i'ch helpu i lenwi tudalennau Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf eich Ffurflen Dreth

Mae'r nodiadau hyn yn egluro'r rheolau sylfaenol sy'n berthnasol mewn achosion syml. Mewn achosion mwy cymhleth, efallai y bydd angen i chi gael cyngor proffesiynol. Os oes gennych unrhyw amheuaeth am eich amgylchiadau, dylech ofyn i'ch ymgynghorydd treth. Gallwch ddarllen ein Llawlyfr ar Enillion Cyfalaf, sy'n egluro'r rheolau yn fanylach. Ewch i www.gov.uk/hmrc-internal-manuals/capital-gains-manual

Rhaid i chi lenwi'r tudalennau "Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf" os:

- gwnaethoch werthu neu waredu asedion taladwy a oedd yn werth mwy na £50,000
- roedd eich enillion taladwy cyn didynnu unrhyw golledion yn fwy na £6,000 ('swm blynyddol sydd wedi ei eithrio rhag treth')
- oes gennych enillion mewn blwyddyn gynharach sy'n drethadwy yn y cyfnod hwn
- rydych am hawlio colled cyfalaf caniataol neu hawlio unrhyw enillion cyfalaf neu ddewis am y flwyddyn
- nid oedd eich domisil yn y DU ac rydych yn hawlio i dalu treth ar eich enillion cyfalaf tramor ar y sail drosglwyddo
- rydych yn agored i dreth ar y sail drosglwyddo ac rydych wedi trosglwyddo enillion cyfalaf o flwyddyn gynharach

i I gael rhagor o wybodaeth am y sail drosglwyddo, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS264'.

- yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol gwnaethoch waredu budd cyfan, neu ran ohono, mewn eiddo neu dir yn y DU pan oeddech naill ai'n ddibreswyl neu'n breswlydd yn y DU ac roedd y gwarediad yn y rhan dramor o flwyddyn ranedig

i I gael rhagor o wybodaeth am enillion cyfalaf ar gyfer person nad yw'n breswyl, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS307'.

Does dim rhaid i chi lenwi'r tudalennau "Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf" os ydych ond yn gwerthu neu'n gwaredu'r canlynol:

- ceir preifat
- eiddo personol (siatelau) sy'n werth hyd at £6,000 yr un, megis gemwaith, paentiadau neu hynafolion
- stociau a chyfranddaliadau sydd gennych mewn cyfrifon cynilion buddsoddi rhydd o dreth, megis Cyfrifon Cynilo Unigol (ISAs) a Chynlluniau Ecwiti Personol (PEPs)
- stociau Llywodraeth y DU neu warantau 'safon aur', er enghraifft, Tystysgrifau Cynilion Cenedlaethol, Bondiau Premiwm a stoc benthyciad a roddir gan y Trysorlys
- eich prif gartref, os ydych yn gymwys i gael Rhyddhad Preswyl Preifat ar swm llawn yr enmill

i I gael rhagor o wybodaeth am siatelau (eiddo personol), ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS293'.

I gael rhagor o wybodaeth am Rhyddhad Preswyl Preifat, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS283'.

Does dim angen i chi gynnwys y canlynol ar y tudalennau "Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf":

- enillion o fetio, y loteri neu'r pyllau pêl-droed
- iawndal am anaf personol neu Yswiriant Diogelu Taliadau (PPI) a gam-werthwyd
- unrhyw arian tramor y gwnaethoch brynu at eich defnydd chi neu eich teulu y tu allan i'r DU

Cyn i chi ddechrau arni

Cyn i chi lenwi'r tudalennau "Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf", mae'n rhaid i chi gyfrifo'ch enillion neu golledion. Rhain yw eich cyfrifiannau (cyfrifiadau).

Mae yna daflen waith ar dudalen CGN 12 y nodiadau hyn y gellir ei defnyddio i wneud cyfrifiadau syml o enillion neu golledion pan waredir tir, asedion eraill a daliadau cyfan o gyfranddaliadau.

Ni allwch ddefnyddio'r daflen waith os yw'r canlynol yn berthnasol:

- cawsoch eich ased drwy weithredu opsiwn
- mae'r gwarediad yn warediad rhannol
- rhaid i chi ychwanegu eich enillion a'ch colledion at ei gilydd i ganfod cyfanswm y swm a enillwyd yr hoffech hawlio Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes ar ei gyfer

Bydd angen cyfrifiant ar wahân arnoch (neu daflen waith ar gyfer cyfrifiadau syml) ar gyfer pob ased neu fath o ased y gwnaethoch ei werthu neu ei waredu.

Mae'n rhaid i chi anfon eich cyfrifiannau, prisiadau, ffurflenni cais penodol ac unrhyw daflenni gwaith atom gyda thudalennau "Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf" eich Ffurflen Dreth. Llenwch bob blwch sy'n berthnasol i chi. Peidiwch â rhoi llinell drwy unrhyw flwch, na nodi 'gweler yr atodiad' ynddynt.

Geiriau allweddol

Fe welwch y geiriau allweddol canlynol (gydag esboniadau cryno) yn y nodiadau hyn.

Asedion

Asedion yw pethau yr ydych yn berchen arnynt, megis:

- stociau, cyfranddaliadau, unedau mewn ymddiriedolaeth unedol a buddsoddiadau eraill
- eiddo, gan gynnwys tir, adeiladau a phrydlesau
- asedion busnes ac eiddo, hawlfraint, nod masnach cofrestredig
- ewylllys da – hynny yw, enw da'r busnes
- hynafolion a meddiannau personol eraill sy'n werth mwy na £6,000, megis
  - eitemau casglwyr (er enghraifft, set gwyddbwyll)
  - gwaith celf
  - dodrefn neu emwaith
- cryptoasedion

i I gael rhagor o wybodaeth am cryptoasedion, ewch i www.gov.uk/guidance/check-if-you-need-to-pay-tax-when-you-sell-cryptoassets

Gwarediadau

Rydych fel arfer yn gwaredu ased pan nad ydych yn berchen arno fwyach. Er enghraifft, os ydych:

- yn ei werthu
- yn ei roi yn rhad ac am ddim
- yn ei drosglwyddo
- yn ei gyfnewid am ryw beth arall

At ddibenion Treth Enillion Cyfalaf, mae gwarediad yn cynnwys gwarediad rhannol. Er enghraifft, mae'n bosibl eich bod wedi gwaredu cyfran rannol mewn tŷ y gwnaethoch ei etifeddu neu wedi gwerthu hanner eich casgliad o ddodrefn hynafol.

Weithiau rydych wedi gwaredu rhan o'r ased neu'r ased cyfan, hyd yn oed os ydych yn dal i fod yn berchen arno. Er enghraifft, pan rydych:

- yn cael arian o yswiriant am ased wedi'i ddifrodi
- yn gwneud hawliad bod ased wedi dod yn ddi-werth (a elwir yn hawliad am swm pitw)

Enillion o werthiannau neu warediadau

Gall enillion gynnwys:

- arian parod, sy'n daladwy nawr neu yn y dyfodol, neu unrhyw beth a ellir ei droi yn arian parod, oni bai ei fod yn drethadwy fel incwm
- gwerth yr ased ar y farchnad a gafwyd yn gyfnewid am yr ased a waredwyd gennych
- gwerth hawl i gael taliadau yn y dyfodol pan nad ydych mewn sefyllfa i wybod y swm hwnnw ar ddyddiad y gwarediad

Weithiau mae'n rhaid i chi ddefnyddio gwerth yr ased ar y farchnad yn lle'r pris gwerthu neu brynu.

i I gael rhagor o wybodaeth am ddefnyddio gwerth ar y farchnad, ewch i www.gov.uk/capital-gains-tax/market-value

Trosglwyddo asedion rhwng pobl gysylltiedig

Os byddwch yn gwerthu neu'n rhoi ased i berson gysylltiedig, neu'n cael ased gan bobl gysylltiedig, efallai bydd angen i chi ddefnyddio gwerth yr ased ar y farchnad yn lle'r pris a dalwyd pan fyddwch yn cyfrifo'ch ennill neu'ch colled.

Os ydych yn gwneud colled, dim ond yn erbyn enillion rydych yn eu gwneud ar warediadau eraill i'r un person cysylltiedig y gallwch ddefnyddio'r golled honno.

Colled rwystredig yw hon. Rhaid i chi gadw cofnod ar wahân o bob colled rwystredig rydych yn ei chario ymlaen i flynyddoedd diweddarach.

Mae'r term 'person cysylltiedig' yn cynnwys perthnasau, fel:

- eich gŵr, gwraig neu bartner sifil
- eich brodyr a'ch chwiorydd chi a brodyr a chwiorydd eich partner
- eich rhieni a'ch neiniau a'ch teidiau chi a'ch partner, a hynafiaid eraill
- eich plant chi, plant eich partner a disgynyddion uniongyrchol eraill
- partneriaid y perthnasau a nodir uchod

Mae hefyd yn cynnwys:

- eich partneriaid busnes a'u partneriaid a'u perthnasau nhw (heblaw am gaffaeliadau masnachol gwirioneddol neu waredu asedion partneriaeth)
- unrhyw gwmni rydych yn ei reoli, ar eich pen eich hun neu gydag unrhyw berthynas a nodir uchod
- ymddiriedolwyr setliad lle rydych chi neu unrhyw berson sy'n gysylltiedig â chi yn setlwr

Mae rheolau arbennig yn berthnasol i drafodion rhwng priod neu bartneriaid sifil, ac ar wahanu, ysgaru neu ddiddymu partneriaeth sifil.

i I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS281'.

Costau caniataol

At ddibenion Treth Enillion Cyfalaf, rydych yn didynnu eich costau i gyfrifo'r ennill neu golled ar werthiant neu warediad ased. Dim ond rhai costau sy'n ganiataol.

Ymysg y rhain mae:

- y pris a dalwyd i brynu'r ased
- costau unrhyw welliannau a wneir i'ch ased
  - ond rhaid iddynt, gael eu hadlewyrchu yn yr ased ar adeg ei waredu
- costau sy'n gysylltiedig â chaffael neu waredu'r ased, megis Treth Stamp neu Dreth Dir y Dreth Stamp

Os ydych yn gwaredu ased yr oeddech yn berchen arno ar 31 Mawrth 1982, cyfyngir enillion neu golledion i swm yr enillion neu golledion drwy gyfeirio at eu gwerth ar y dyddiad hwnnw. Weithiau mae'n rhaid i chi ddefnyddio gwerth yr ased ar y farchnad yn lle'r gost wirioneddol – er enghraifft, os gawsoch yr ased fel rhodd.

i I gael rhagor o wybodaeth am ddefnyddio'r gwerth marchnadol, ewch i www.gov.uk/capital-gains-tax/market-value

Colledion caniaol

Mae'n bosibl y gwnewch golled pan fyddwch yn gwerthu neu fel arall yn gwaredu ased sy'n agored i Dreth Enillion Cyfalaf. Bydd y golled fel arfer yn golled caniaol, cyn belled â'ch bod yn gwneud cais amdani.

Mae'n bosibl nad yw colledion o ganlyniad i gynlluniau arbed treth yn golledion caniaol.

i I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk/capital-gains-tax/losses

Trosolwg cyffredinol o enillion cyfalaf a cholledion

Weithiau mae'r rheolau ar gyfer cyfrifo enillion a cholledion cyfalaf yn gymhleth ac nid yw'r nodiadau hyn yn ceisio esbonio popeth a allai effeithio ar eich cyfrifiannau enillion cyfalaf. Efallai y bydd angen taflenni cymorth arnoch i'ch helpu i lenwi'r tudalennau 'Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf'. Ceir rhagor o fanylion yn yr adran berthnasol.

i I gael rhagor o wybodaeth am enillion cyfalaf, ac i fwrw golwg dros y taflenni cymorth, ewch i www.gov.uk/personal-tax/capital-gains-tax

Sut i wneud cais, dewis neu roi rhybudd ynglŷn â Threth Enillion Cyfalaf

Gallwch ddefnyddio eich tudalennau 'Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf' i:

- wneud cais am ryddhad yn erbyn enillion cyfalaf
- gwneud dewis (ac eithrio ar gyfer colledion tramor os ydych yn gwneud cais ar sail drosglwyddo)
- rhoi rhybudd, er enghraifft, i roi gwybod i ni eich bod wedi gwneud colled cyfalaf caniaol yn ystod y flwyddyn dreth

Er mwyn gwneud cais, dewis neu roi rhybudd, defnyddiwch y tabl isod. Rhwch y cod 3 llythyren priodol ym mlwch 8, 20, 28 neu 36 (pa un bynnag sy'n berthnasol).

Bydd angen i chi hefyd roi manylion llawn eich cais, dewis neu rhybudd ym mlwch 54, 'Unrhyw wybodaeth arall'.

Cais, dewis neu rhybudd	Cod
Rhyddhad Preswylfan Breifat lle nad yw Rhyddhad Gosod yn berthnasol	PRR
Rhyddhad Preswylfan Breifat lle mae Rhyddhad Gosod yn berthnasol	LET
Rhyddhad Daliol ar Roddion	GHO
Rhyddhad Treigl	ROR
Rhyddhad Treigl Dros Dro	PRO
Cyfranddaliadau Cyflogaion	ESH
Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes	BAD
Rhyddhad Buddsoddwyr	INV
Ceisiadau am Symiau Pitw	NVC
Ymddiriedolaeth Perchnogaeth Cyflogaion	EOT
Ceisiadau eraill	OTH
Os oes mwy nag un cod yn gymwys	MUL

Blychau 1 a 2

Rhowch eich enw llawn a'ch Cyfeirnod Unigryw y Trethdalwr (UTR) yn y blychau ar frig y tudalennau 'Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf'. Mae eich UTR ar unrhyw lythyron a gewch gennym.

Enghraifft o dudalen 'Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf'

Mae'r dudalen 'Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf' wedi'i rhannu'n 8 adran:

- Eiddo preswyl (a budd a drosglwyddir) (blychau 3 i 13)
- Eiddo, asedion ac enillion eraill (blychau 14 i 22)
- Cyfranddaliadau a gwarantau a restrwyd (blychau 23 i 30)
- Cyfranddaliadau a gwarantau nas rhestrwyd (blychau 31 i 44)
- Colledion ac addasiadau (blychau 45 i 52)
- Treth Enillion Cyfalaf ar gyfer Person nad yw'n Breswyl (NRCGT) ar eiddo neu dir yn y DU a gwarediadau anuniongyrchol (blychau 52.1 i 52.5)
- Enillion ar warantau mynegeiedig sydd wedi'u heithrio ac enillion a cholledion ar ailbrynu cyfranddaliadau ac adbrynu gwarantau gan gwmni sy'n dal asedion cymwys (QAHC) (blychau 52EG i 52QL) – dylai manylion unrhyw enillion neu golledion fod wedi'u cynnwys hefyd yn yr adrannau perthnasol ar dudalennau CG1 a CG2
- Unrhyw wybodaeth arall (blwch 53 a blwch 54)

Teitlau cyffredinol yw'r rhain ac mae manylion yr hyn y dylid ei gynnwys ym mhob adran wedi'u cynnwys yn y nodiadau hyn.

Rheolau cyffredinol ar gyfer llenwi blychau'r Ffurflen Dreth

Mae'n rhaid i fanylion unrhyw enillion neu golledion ar warediadau, y mae Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes wedi'i hawlio ar eu cyfer ym mlwch 50, gael eu cynnwys hefyd yn yr adran 'Eiddo, asedion ac enillion eraill' ar dudalen CG 1 (oni bai bod y rhain yn ymwneud ag enillion cyfalaf ar gyfer person nad yw'n breswyl – gweler blychau 52.1 i 52.5). Hefyd, gweler yr eithriad ar gyfer blychau 9 a 10.

Ar gyfer pob cofnod o enillion cyfalaf ar gyfer person nad yw'n breswyl, gweler y nodiadau ar gyfer blychau 52.1 i 52.5.

Peidiwch â didynnu'r 'swm blynyddol sydd wedi ei eithrio rhag treth'. Cewch hwn yn awtomatig.

Os ydych yn breswlydd yn y DU a'ch bod wedi cyflwyno unrhyw ddatganiadau Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU neu ddatganiadau Trafodion Amser Real, mae'r Ffurflen Dreth hon yn gofyn am fanylion y datganiadau hyn, ac mae'n rhaid i unrhyw enillion neu golledion gael eu cynnwys gyda chyfansymiau'r enillion a'r colledion ar gyfer unrhyw adran berthnasol.

Os ydych wedi gwneud enillion sy'n ymwneud â blwyddyn flaenorol, ond y mae angen i chi roi cyfrif amdanynt y flwyddyn hon, dylid cynnwys y rhain o fewn yr adran berthnasol. Mae enghreifftiau'n cynnwys:

- os gwnaethoch hawlio Rhyddhad Treigl wrth brynu ased treuliedig
- os gwnaethoch hawlio Rhyddhad Daliol ar gyfer Rhoddion wrth i asedion penodol gael eu trosglwyddo a'ch bod bellach yn ddibreswyl
- os cronwyd ennill pan nad oeddech yn breswlydd yn y DU dros dro
- os trosglwyddwyd ennill yn ystod y flwyddyn nad oedd modd ei drosglwyddo'n flaenorol
- os trosglwyddwyd ennill trethadwy tramor o flwyddyn flaenorol i'r DU yn y flwyddyn
- os cafodd ennill ar fondiau corfforaethol cymwys ei ohirio o ganlyniad i ad-drefnu cyfranddaliadau
- os gwnaethoch ohirio ennill ar danysgrifiad ar gyfer y Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau neu gyfranddaliadau'r Ymddiriedolaeth Cyfalaf Mentro

Eiddo preswyl (a budd a drosglwyddir)

Mae eiddo preswyl yn cynnwys buddiannau mewn eiddo y gellir eu defnyddio fel cartref domestig hyd yn oed os na wnaethoch feddiannu'r eiddo eich hun neu eich bod yn ei roi ar osod i denantiaid. Mae buddiannau mewn tir, eiddo, neu'r ddau sy'n cael eu haddasu'n anheddau, neu nad oes unrhyw un yn byw ynddynt ar hyn o bryd, hefyd yn cael eu hystyried fel eiddo preswyl.

Os ydych yn breswlydd yn y DU ac rydych wedi gwaredu budd mewn eiddo preswyl a leolir yn y DU, darllenwch yr arweiniad ar gyfer blwch 9 i gael rhagor o wybodaeth am yr anghenion ar gyfer rhoi gwybod yn ystod y flwyddyn.

Blwch 3 Nifer y gwarediadau

Rhowch nifer y gwarediadau o unrhyw fuddiannau mewn eiddo preswyl ac asedion nas rhestrwyd a wnaethoch ym mlwch 3.

Anwybyddwch warediadau na wnewch ar eich rhan eich hun, er enghraifft, gwarediadau a wnewch fel ymddiriedolwr.

Os yw rheolau budd a drosglwyddir yn berthnasol, dylech ymdrin â'r rhain fel un gwarediad.

Blwch 4 Derbyniadau'r gwarediadau

Rhowch gyfanswm yr enillion gwaredu ar gyfer yr holl fuddion mewn asedion eiddo preswyl (cyn ystyried unrhyw ryddhad neu geisiadau) ym mlwch 4.

Blwch 5 Costau caniaaol (gan gynnwys pris prynu)

Rhowch gyfanswm eich costau caniaaol ym mlwch 5.

Blwch 6 Enillion yn y flwyddyn, cyn colledion

Rhowch gyfanswm unrhyw golledion a wnaethoch ar waredu eiddo ac asedion eraill (ac unrhyw enillion o fuddion a drosglwyddwyd) ym mlwch 6. Y ffigur hwn fydd yr ennill llai unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau.

Y ffigur hwn yw cyfanswm yr enillion, gan gynnwys unrhyw golledion, ar gyfer y flwyddyn, ac felly mae'n rhaid iddo gynnwys unrhyw enillion a gafodd eu cynnwys yn y symiau ym mlwch 9, blwch 11 a blwch 13.

Gweler yr eithriad ym mlwch 9 ar gyfer gwarediadau ar ddatganiad Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU sy'n gymwys ar gyfer Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes.

Blwch 7 Colledion yn ystod y flwyddyn

Rhowch gyfanswm unrhyw golledion a wnaethoch drwy waredu buddiannau mewn eiddo preswyl ym mlwch 7. Pennir y ffigur hwn ar ôl ystyried effaith unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau.

Y ffigur hwn yw cyfanswm y colledion ar gyfer y flwyddyn – ac felly mae'n rhaid iddo gynnwys unrhyw golledion a gafodd eu cynnwys yn y symiau ym mlwch 9 a blwch 11.

Blwch 8 Rhowch y cod perthnasol yn y blwch os ydych yn gwneud cais neu ddewis

Os ydych yn gwneud cais neu ddewis, mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni yn eich cyfrifiant. Gallwch ddod o hyd i'r cod 3 llythyren yn y tabl ar dudalen CGN 3.

Blwch 9 Cyfanswm enillion neu golledion ar eiddo preswyl yn y DU a nodwyd ar ddatganiadau Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU

Pan ydych yn gwaredu budd cyfan, neu ran ohono, mewn eiddo preswyl yn y DU, ac rydych yn agored i dalu Treth Enillion Cyfalaf, mae'n rhaid i chi roi gwybod i CThEF o fewn amserlen benodol yn dilyn y dyddiad cwblhau'r trawsgludiad.

Yr amserlen ar gyfer gwneud hyn yw cyn pen 60 diwrnod o'r dyddiad cwblhau.

i I gael rhagor o wybodaeth am yr anghenion ar gyfer rhoi gwybod, ewch i www.gov.uk/report-and-pay-your-capital-gains-tax/if-you-sold-a-property-in-the-uk-on-or-after-6april-2020

Os ydych wedi gwaredu budd mewn eiddo preswyl yn y DU a'ch bod wedi cynnwys hyn wrth gyflwyno'ch datganiad Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU, rhwch gyfanswm yr ennill neu'r golled ym mlwch 9.

Os oedd mwy nag un gwarediad, dylid nodi canlyniad cyfunol yr enillion llai'r colledion. Os oedd y canlyniad ar gyfer y flwyddyn yn golled, rhwch arwydd minws yn y blwch tywyll o flaen eich ffigur.

Bydd hefyd angen cynnwys yr enillion a'r colledion unigol hyn o fewn cofnodion blwch 6 a blwch 7, yn ôl yr angen.

Nodwch gyfeirnodau unrhyw ddatganiadau Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU a gyflwynwyd ym mlwch 54.

Mae eithriad i'r rheolau hyn yn berthnasol os yw pob rhan o ennill, y rhoesoch wybod amdano ar eich datganiad Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU, yn gymwys ar gyfer Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes. Pan fo hyn yn berthnasol, dylid cynnwys yr ennill yn y cyfanswm ym mlwch 17 ac nid ym mlwch 9 (nac yn y cyfanswm ym mlwch 6). Hefyd, rhwch swm yr enillion y rhoesoch wybod amdanynt ar eich datganiad Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU ym mlwch 21, nid ym mlwch 9.

Os oes rhan o'r ennill nad yw'n gymwys ar gyfer Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes, yna nodwch y rhan honno nad yw'n gymwys ym mlwch 9 (ac yn y cyfanswm ym mlwch 6) a nodwch y rhan sy'n gymwys ym mlwch 21 (ac yn y cyfanswm ym mlwch 17).

Os yw'r eithriad yn berthnasol, rhwch fanylion yn y blwch 'Unrhyw wybodaeth arall', sef blwch 54. Nodwch gyfeirnod y Datganiad Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU a wnaed a'r symiau a nodwyd ym mlychau 21 a 22 yn hytrach na blychau 9 a 10.

Blwch 10 Treth ar enillion ym mlwch 9 a godwyd yn barod

Nodwch gyfanswm y dreth yr oedd yn rhaid i chi ei thalu ar y datganiadau Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU a gyflwynwyd ar gyfer y flwyddyn.

Mae eithriad i'r rheol hon yn berthnasol os yw pob rhan o ennill, y rhoesoch wybod amdano ar eich datganiad Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU, yn gymwys ar gyfer Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes, ac os nad oes angen rhoi gwybod am unrhyw ennill neu golled arall ym mlwch 9. Pan fo hyn yn berthnasol, dylid cynnwys y dreth a godwyd ar y datganiad Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU ac yn y cyfanswm ym mlwch 22 ac nid ym mlwch 10.

Blwch 11 Cyfanswm enillion neu golledion ar eiddo preswyl nad yw yn y DU neu fudd a drosglwyddir a nodwyd ar ddatganiadau Trafodion Amser Real

Os ydych wedi cyflwyno datganiadau gan ddefnyddio'r gwasanaeth Treth Enillion Cyfalaf 'amser real', rhwch gyfanswm yr ennill neu'r golled ym mlwch 11. Os oedd y canlyniad ar gyfer y flwyddyn yn golled, rhwch arwydd minws yn y blwch tywyll o flaen eich ffigur.

Bydd hefyd angen cynnwys yr enillion a'r colledion unigol hyn o fewn cofnodion blwch 6, blwch 7 a blwch 13, yn ôl yr angen.

Nodwch gyfeirnodau unrhyw gyflwyniadau Treth Enillion Cyfalaf 'amser real' a wnaed ym mlwch 54.

Blwch 12 Treth ar enillion ym mlwch 11 a dalwyd yn barod

Ym mlwch 12, rhwch gyfanswm y dreth y gwnaethoch ei thalu ar enillion a nodwyd ym mlwch 11, pan wnaethoch ddefnyddio gwasanaeth Treth Enillion Cyfalaf 'amser real'.

Blwch 13 Budd a drosglwyddir

Rhwch swm yr enillion a gafwyd o ganlyniad i fudd a drosglwyddir ym mlwch 13. Mae'n rhaid cynnwys y swm hwn (llai unrhyw ryddhad neu hawliadau) yn y cyfanswm ym mlwch 6 (ac o fewn swm blwch 11, os yw'n berthnasol).

Ni fydd y blwch hwn yn berthnasol mewn nifer o achosion.

Eiddo, asedion ac enillion eraill

Mae'r adran hon o'r Ffurflen Dreth ar gyfer enillion a cholledion ar waredu asedion na chwmpasir mewn man arall. Yn ogystal, rhaid cynnwys manylion unrhyw enillion neu golledion ar warediadau yr hawliwyd Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes (Rhyddhad Entrepreneuriaid yn gynt) arnynt yn yr adran hon.

Blwch 14 Nifer y gwarediadau

Rhwch nifer y gwarediadau o unrhyw eiddo (ac eithrio eiddo preswyl) neu asedion a wnaethoch ym mlwch 14.

Os ydych wedi priodoli enillion i'w cynnwys ym mlwch 17, dylech drin y rhain fel 'un' gwarediad ym mlwch 14.

Anwybyddwch warediadau na wnewch ar eich rhan eich hun, er enghraifft, gwarediadau a wnewch fel ymddiriedolwr.

Blwch 15 Derbyniadau'r gwarediadau

Rhwch gyfanswm yr enillion gwaredu ar gyfer eiddo ac asedion eraill (cyn ystyried unrhyw ryddhad neu geisiadau) ym mlwch 15.

Blwch 16 Costau caniataol (gan gynnwys pris prynu)

Rhwch gyfanswm eich costau caniataol ym mlwch 16.

Blwch 17 Enillion yn y flwyddyn, cyn colledion

Rhowch gyfanswm unrhyw enillion a wnaethoch ar waredu eiddo ac asedion eraill ym mlwch 17. Y ffigur hwn fydd yr ennill llai unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau.

Mae'n rhaid i'r ffigur hwn gynnwys unrhyw enillion o fewn swm blwch 21, ond nid unrhyw enillion a briodolwyd a oedd wedi'u cynnwys ym mlwch 18.

Dylech ond didynnu colledion os ydych wedi'u cynnwys mewn cais am Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes.

Blwch 18 Enillion a briodolwyd pan na ellir gwrthbwysu colledion personol

Dylech ond llenwi'r blwch hwn os ydych wedi cael unrhyw enillion, taliadau cyfalaf neu fuddiannau, fel buddiolwyr gan ymddiriedolaeth nad yw wedi ei sefydlu yn y DU.

i I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS301'.

Blwch 19 Colledion yn y flwyddyn

Rhowch gyfanswm unrhyw golledion a wnaethoch ar waredu eiddo ac asedion ym mlwch 19. Pennir y ffigur hwn ar ôl ystyried effaith unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau. Mae'n rhaid i'r ffigur hwn gynnwys unrhyw golledion o fewn swm blwch 21.

Dylid cyfrif unrhyw golledion ar warediadau sy'n gysylltiedig â chais am Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes ym mlwch 17.

Blwch 20 Rhowch y cod perthnasol yn y blwch os ydych yn gwneud unrhyw gais neu ddewis

Os ydych yn gwneud cais neu ddewis, mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni yn eich cyfrifiant. Gallwch ddod o hyd i'r cod 3 llythyren yn y tabl ar dudalen CGN 3.

Blwch 21 Cyfanswm enillion neu golledion ar y gwarediad o ased o'r fath y rhoddwyd gwybod amdano ar Ffurflenni Treth Trafodion Amser Real

Os ydych wedi gwaredu eiddo ac asedion eraill ac wedi cynnwys hyn pan wnaethoch ddefnyddio'r gwasanaeth Treth Enillion Cyfalaf 'amser real', rhowch gyfanswm yr ennill neu'r golled yn y blwch. Os oedd y canlyniad ar gyfer y flwyddyn yn golled, rhowch arwydd minws yn y blwch o flaen eich ffigur.

Bydd hefyd angen cynnwys yr enillion a'r colledion unigol hyn o fewn cofnodion blwch 17, blwch 18 a blwch 19, yn ôl yr angen.

Nodwch y cyfeirnodau ar gyfer unrhyw gyflwyniadau Treth Enillion Cyfalaf 'amser real' a wnaed ym mlwch 54.

Mae eithriad i'r rheolau hyn yn berthnasol os yw pob rhan o ennill, y rhoesoch wybod amdano ar eich datganiad Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo

yn y DU, yn gymwys ar gyfer Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes. Gweler y nodyn ar gyfer blwch 9.

Blwch 22 Treth ar enillion ym mlwch 21 a dalwyd yn barod

Ym mlwch 22, rhowch gyfanswm y dreth y gwnaethoch ei thalu ar enillion ym mlwch 21, pan wnaethoch ddefnyddio gwasanaeth Treth Enillion Cyfalaf 'amser real'.

Mae eithriad i'r rheol hwn yn berthnasol os yw pob rhan o ennill, y rhoesoch wybod amdano ar eich datganiad Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU, yn gymwys ar gyfer Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes. Gweler y nodyn ar gyfer blwch 10.

Cyfranddaliadau a gwarantau a restrwyd

Mae'r rhain yn cynnwys:

- cyfranddaliadau neu warantau cwmni a oedd wedi'u rhestru ar gyfnewidfa stoc gydnabyddedig
- cyfranddaliadau mewn cwmni buddsoddi penagored yn y DU
- unedau mewn ymddiriedolaeth unedol awdurdodedig

Os oes gennych unrhyw gyfranddaliadau a gwarantau nas rhestrwyd, llenwch flychau 31 i 44. Hefyd, defnyddiwch yr adran 'Cyfranddaliadau a gwarantau nas rhestrwyd' ar gyfer yr holl cyfranddaliadau a gwarantau lle mae unrhyw rai o'r canlynol yn berthnasol:

- Statws Cyflogai sy'n Gyfranddaliwr
- Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau
- Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau 'Seed'
- Rhyddhad colledion cyfranddaliadau pan hawllir colledion yn erbyn incwm

Blwch 23 Nifer y gwarediadau

Rhowch nifer y gwarediadau a wnaethoch ar gyfer y flwyddyn ym mlwch 23.

Dylech gyfrif holl warediadau cyfranddaliadau neu warantau o'r un dosbarth yn yr un cwmni a wnaed ar yr un diwrnod fel un gwarediad.

Anwybyddwch warediadau na wnewch ar eich rhan eich hun, er enghraifft, gwarediadau a wnewch fel ymddiriedolwr.

i I gael rhagor o wybodaeth am gyfranddaliadau a Threth Enillion Cyfalaf, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS284'.

Blwch 24 Derbyniadau'r gwarediadau

Rhowch gyfanswm yr enillion gwaredu (cyn didynnu unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau) ym mlwch 24.

Blwch 25 Costau caniaatol (gan gynnwys pris prynu)

Rhowch gyfanswm eich costau caniaatol ym mlwch 25.

Blwch 26 Enillion yn y flwyddyn, cyn colledion

Rhowch gyfanswm unrhyw enillion a wnaethoch ym mlwch 26. Y ffigur hwn fydd yr ennill llai unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau. Mae'n rhaid i'r ffigur hwn gynnwys unrhyw enillion o fewn swm blwch 29.

Blwch 27 Colledion yn ystod y flwyddyn

Rhowch gyfanswm unrhyw golledion a wnaethoch drwy waredu ym mlwch 27. Pennir y ffigur hwn ar ôl ystyried effaith unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau. Mae'n rhaid i'r ffigur hwn gynnwys unrhyw enillion o fewn swm blwch 29.

Blwch 28 Rhowch y cod perthnasol yn y blwch os ydych yn gwneud cais neu ddewis

Os ydych yn gwneud cais neu ddewis, mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni yn eich cyfrifiant. Gallwch ddod o hyd i'r cod 3 llythyren yn y tabl ar dudalen CGN 3.

Blwch 29 Cyfanswm enillion neu golledion ar y gwarediad o ased o'r fath y rhoddwyd gwybod amdano ar Ffurflenni Treth Trafodion Amser Real

Os ydych wedi gwaredu cyfranddaliadau neu warantau a restrwyd ac wedi cynnwys hyn pan wnaethoch ddefnyddio'r gwasanaeth Treth Enillion Cyfalaf 'amser real', rhowch gyfanswm yr enillion neu'r golled yn y blwch. Os oedd y canlyniad ar gyfer y flwyddyn yn golled, rhowch arwydd minws yn y blwch o flaen eich ffigur. Bydd hefyd angen cynnwys yr enillion a'r colledion unigol hyn o fewn cyfansymiau blwch 26 a blwch 27, yn ôl yr angen.

Nodwch gyfeirnod unrhyw gyflwyniadau Treth Enillion Cyfalaf 'amser real' a wnaed ym mlwch 54.

Blwch 30 Treth ar enillion ym mlwch 29 a dalwyd yn barod

Ym mlwch 30, nodwch gyfanswm y dreth y gwnaethoch ei thalu ar enillion ym mlwch 29, pan wnaethoch ddefnyddio gwasanaeth Treth Enillion Cyfalaf 'amser real'.

Cyfranddaliadau a gwarantau nas rhestrwyd

Y rhain yw unrhyw gyfranddaliadau a gwarantau sydd heb eu cynnwys yn yr adran cyfranddaliadau a restrwyd. Er enghraifft, mae cyfranddaliadau mewn cwmnïau'r Farchnad Buddsoddi Amgen yn rhai 'nas rhestrwyd' neu mae rhyddhad penodol yn berthnasol.

Blwch 31 Nifer y gwarediadau

Rhowch nifer y gwarediadau a wnaethoch ar gyfer y flwyddyn ym mlwch 31.

Dylech gyfrif holl warediadau cyfranddaliadau neu warantau o'r un dosbarth yn yr un cwmni a wnaed ar yr un diwrnod fel un gwarediad.

Anwybyddwch warediadau na wnewch ar eich rhan eich hun, er enghraifft, gwarediadau a wnewch fel ymddiriedolwr.

i I gael rhagor o wybodaeth am gyfranddaliadau a Threth Enillion Cyfalaf, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS284'.

Blwch 32 Derbyniadau'r gwarediadau

Rhowch gyfanswm yr enillion gwaredu (cyn didynnu unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau) ym mlwch 32.

Blwch 33 Costau caniatool (gan gynnwys pris prynu)

Rhowch gyfanswm eich costau caniatool ym mlwch 33.

Blwch 34 Enillion yn y flwyddyn, cyn colledion

Rhowch gyfanswm unrhyw enillion a wnaethoch ym mlwch 34. Y ffigur hwn fydd yr ennill llai unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau. Mae'n rhaid i'r ffigur hwn gynnwys unrhyw enillion o fewn symiau blwch 37 a blwch 39.

Blwch 35 Colledion yn ystod y flwyddyn

Rhowch gyfanswm unrhyw golledion a wnaethoch drwy waredu ym mlwch 35. Pennir y ffigur hwn ar ôl ystyried effaith unrhyw ryddhad, ceisiadau neu ddewisiadau. Mae'n rhaid i'r ffigur hwn gynnwys unrhyw enillion o fewn swm blwch 37.

Blwch 36 Rhowch y cod perthnasol yn y blwch os ydych yn gwneud cais neu ddewis

Os ydych yn gwneud cais neu ddewis, mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni yn eich cyfrifiant. Gallwch ddod o hyd i'r cod 3 llythyren yn y tabl ar dudalen CGN 3.

Blwch 37 Cyfanswm enillion neu golledion ar y gwarediad o ased o'r fath y rhoddwyd gwybod amdano ar Ffurflenni Treth Trafodion Amser Real

Os ydych wedi gwaredu cyfranddaliadau a gwarantau nas rhestrwyd ac wedi cynnwys hyn pan wnaethoch ddefnyddio'r gwasanaeth Treth Enillion Cyfalaf 'amser real', rhowch gyfanswm yr enillion neu'r golled yn y blwch. Os oedd y canlyniad ar gyfer y flwyddyn yn golled, rhowch arwydd minws yn y blwch o flaen eich ffigur.

Bydd hefyd angen cynnwys yr enillion a'r colledion unigol hyn o fewn cofnodion blwch 34 neu flwch 35, yn ôl yr angen.

Nodwch gyfeirnod unrhyw gyflwyniadau Treth Enillion Cyfalaf 'amser real' a wnaed ym mlwch 54.

Blwch 38 Treth ar yr enillion ym mlwch 37 a dalwyd yn barod

Ym mlwch 38, rhowch gyfanswm y dreth y gwnaethoch ei thalu ar enillion ym mlwch 37, pan wnaethoch ddefnyddio gwasanaeth Treth Enillion Cyfalaf 'amser real'.

Blwch 39 Enillion sy'n fwy na'r terfyn oes ar gyfer cyfranddaliadau statws cyflogai sy'n gyfranddaliwr

Rhowch swm yr enillion sy'n fwy na chyfyngiad oes cyfranddaliadau â statws cyflogai sy'n gyfranddaliwr ym mlwch 39. Dylid cynnwys unrhyw enillion yn y cyfanswm ym mlwch 34.

Blwch 40 Enillion a fuddsodwyd o dan y Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau 'Seed' ac sy'n gymwys am ryddhad

Ym mlwch 40, rhowch gyfanswm yr holl enillion a wnaethoch ar waredu asedau yn ystod y flwyddyn hon lle rydych yn hawlio eich bod yn gymwys i gael eich eithrio oherwydd ailfuddsoddiad mewn cyfranddaliadau a neilltuwyd i chi, neu yr ystyriwyd eu bod wedi'u neilltuo i chi, yn y flwyddyn honno gan un neu ragor o Gwmnïau Buddsoddi mewn Mentrau 'Seed'.

Mae'n rhaid i chi ddefnyddio ac atodi'r ffurflenni cais, a ddarperir gyda'r tystysgrifau SEIS3, i dudalennau 'Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf' cyfalaf eich Ffurflen Dreth.

i I gael rhagor o wybodaeth am Gynlluniau Buddsoddi mewn Mentrau 'Seed', ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS393'.

Blwch 41 Colledion a ddefnyddiwyd yn erbyn incwm – swm a hawliwyd yn erbyn incwm 2023 i 2024

Mae'r blwch hwn ond yn gymwys os gallwch osod colledion cyfalaf yn erbyn eich incwm ar gyfer y flwyddyn hon. Byddwch angen Taflen Gymorth 286, 'Negligible value claims and Income Tax losses on disposals of shares you've subscribed for in qualifying trading companies', Taflen Gymorth 297, 'Capital Gains Tax and Enterprise Investment Scheme' a Thaflen Gymorth 393, 'Seed Enterprise Investment Scheme – Income Tax and Capital Gains Tax Relief', i'ch helpu i lenwi'r blwch hwn.

i I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS286', 'HS297' neu 'HS393'.

Blwch 42 Swm ym mlwch 41 sy'n ymwneud â rhyddhad colledion cyfranddaliadau 2023 i 2024 y mae rhyddhad y Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau neu'r Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau 'Seed' wedi'i briodoli iddo

Rhowch y swm y gwnaethoch ei gynnwys ym mlwch 41 ar gyfer cyfranddaliadau y mae Rhyddhad Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau neu Gynllun Buddsoddi mewn Mentrau 'Seed' yn ddyledus arnynt, ym mlwch 42.

Blwch 43 Colledion a ddefnyddiwyd yn erbyn incwm – swm a hawliwyd yn erbyn incwm 2022 i 2023

Mae'r blwch hwn ond yn gymwys os gallwch osod colledion cyfalaf yn erbyn eich incwm ar gyfer y flwyddyn flaenorol. Byddwch angen Taflen Gymorth 286, 'Negligible value claims and Income Tax losses on disposals of shares you've subscribed for in qualifying trading companies', Taflen Gymorth 297, 'Capital Gains Tax and Enterprise Investment Scheme' a Thaflen Gymorth 393, 'Seed Enterprise Investment Scheme – Income Tax and Capital Gains Tax Relief', i weithio allan os allwch chi lenwi'r blychau hyn.

i I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS286', 'HS297' neu 'HS393'.

Blwch 44 Swm ym mlwch 43 sy'n ymwneud â rhyddhad colledion cyfranddaliadau 2022 i 2023 y mae rhyddhad y Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau neu'r Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau 'Seed' wedi'i briodoli iddo

Rhowch y swm y gwnaethoch ei gynnwys ym mlwch 43 ar gyfer cyfranddaliadau y mae Rhyddhad Cynllun Buddsoddi mewn Mentrau neu Gynllun Buddsoddi mewn Mentrau 'Seed' yn ddyledus arnynt, ym mlwch 44.

Colledion ac addasiadau

Colledion yn erbyn enillion cyfalaf y flwyddyn hon

Blwch 45 Colledion a ddygwyd ymlaen ac a ddefnyddiwyd yn ystod flwyddyn

Dim ond colledion a ddygwyd ymlaen y gallwch eu defnyddio i leihau enillion i'r 'swm blynyddol a eithrir' ar gyfer y flwyddyn. Ar gyfer y flwyddyn hon, y swm blynyddol a eithrir yw:

- £6,000 ar gyfer unigolion
- £3,000 ar gyfer y rhan fwyaf o ymddiriedolwyr

Dylech chi ddim ond defnyddio'r blwch hwn ar gyfer colledion y mae modd eu defnyddio yn y flwyddyn hon.

Blwch 46 Colledion incwm yn 2023 i 2024 a osodwyd yn erbyn enillion

Rhowch swm unrhyw golledion masnachu caniatool yr ydych am eu gosod yn erbyn enillion trethadwy ym mlwch 46. Dylai hyn fod yn llai na:

- cyfanswm y colledion y gallwch eu hawlio
- y swm gofynnol (ar ôl ystyried colledion cyfalaf ar gyfer y flwyddyn) er mwyn lleihau'r enillion i sero

i I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS227'.

Colledion cyfalaf – gwybodaeth arall

Blwch 47 Colledion sydd ar gael i'w cario ymlaen

Gallwch gario'ch colledion heb eu defnyddio (gan gynnwys 'colledion rhwystredig') drosodd i flynyddoedd diweddarach. Nodwch y cyfanswm sydd i'w gario ymlaen.

Blwch 48 Colledion a ddefnyddiwyd yn erbyn enillion mewn blwyddyn gynharach

Mae'r blwch hwn ond yn gymwys mewn amgylchiadau cyfyngedig. Er enghraifft, pan fydd rhywun yn marw.

i I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS282'.

I gael rhagor o wybodaeth am gario colledion yn ôl i flynyddoedd blaenorol, ewch i www.gov.uk/hmrc-internal-manuals/capital-gains-manual

Rhyddhad Buddsoddwyr

Blwch 49 Enillion sy'n gymwys ar gyfer Rhyddhad Buddsoddwyr

Ym mlwch 49, rhwch gyfanswm eich holl enillion sy'n gymwys ar gyfer Rhyddhad Buddsoddwyr. Rhaid peidio â defnyddio'r blwch hwn ar gyfer enillion lle mae Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes yn berthnasol (gweler y nodiadau blwch 50).

i I gael rhagor o wybodaeth am Rhyddhad Buddsoddwyr, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS308'.

Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes

Blwch 50 Enillion sy'n gymwys ar gyfer Ryddhad Gwaredu Ased Busnes

Ym mlwch 50, rhwch gyfanswm yr holl enillion cyfansymiol sy'n gymwys ar gyfer Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes.

Mae'n rhaid cynnwys yr holl enillion sy'n gymwys ar gyfer Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes ac yn y cyfanswm ym mlwch 17 yr adran 'Eiddo, asedion ac enillion eraill' ar dudalen CG1 (ac eithrio pan gaiff yr enillion hyn eu datgan ym mlychau 52.1 i 52.5).

Mae'n rhaid i'r cyfanswm ym mlwch 50 beidio â bod yn fwy nag £1 miliwn. Mewn achosion eithriadol, os bydd rhyddhad yn ddyledus ar swm mwy, efallai y bydd angen addasiad treth ym mlwch 51.

i I gael rhagor o wybodaeth am Ryddhad Gwaredu Ased Busnes, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS275'.

Blwch 50.1 Lwfans oes Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes a Rhyddhad Entrepreneuriaid yn gynt a hawliwyd – y cyfanswm a hawliwyd hyd yn hyn

Os caiff hawliad ei wneud ar gyfer y flwyddyn hon, yna dylid cynnwys yn y blwch hwn y cyfanswm a hawliwyd ar gyfer enillion yn y flwyddyn hon ac mewn unrhyw flwyddyn flaenorol. Mae'n rhaid i'r swm o nodir yn y blwch hwn beidio â bod yn fwy nag £1 miliwn.

O dan amgylchiadau prin iawn, bydd angen cofnod ym mlwch 51, os bydd rhyddhad yn ddyledus ar swm mwy a hynny mewn achosion eithriadol. Mewn achosion o'r fath, dylai'r cyfrifiannau a gyflwynir gynnwys manylion yr hawliadau.

Addasiadau i dreth enillion cyfalaf 2023 i 2024

Blwch 51 Addasiadau i Dreth Enillion Cyfalaf

Os bwriad yr addasiad yw lleihau swm y Dreth Enillion Cyfalaf sy'n daladwy, rhwch arwydd minws yn y blwch o flaen eich ffigur.

Mae'n bosibl y bydd angen i chi roi addasiad net ym mlwch 51 os yw'r canlynol yn berthnasol:

- mae eich ennill cyfalaf â Rhyddhad Credyd Treth Dramor
- mae eich ennill cyfalaf yn cynnwys rhwymedigaeth mewn perthynas ag ymddiriedolaethau dibreswyl neu breswyl deublyg
- rydych wedi hawlio'r sail drosglwyddo mewn blwyddyn dreth flaenorol ac wedi gwneud dewis ar gyfer colledion tramor
- mae gennych colledion rhwystredig
- mae angen i chi addasu dosraniad y colledion
- rydych yn agored i dalu Treth Incwm ar log wedi'i guddio ac rydych am osgoi trethiant dwbl
- mae addasiad yn ddyledus i'r Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes a gyfrifwyd – er enghraifft, os caiff enillion eu trosglwyddo o flwyddyn flaenorol pan oedd lwfans oes gwahanol yn berthnasol
- mae angen i chi roi effaith i ryddhad sy'n effeithio ar faint o dreth sy'n daladwy ar enillion cyfalaf ar gyfer person nad yw'n breswyl – er enghraifft, os bydd Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes yn berthnasol i'r holl enillion neu i rai ohonynt

Addasiadau treth i enillion cyfalaf 2022-23	
51 Addasiadau i Dreth Enillion Cyfalaf	52 Rhwymedigaeth ychwanegol ar gyfer ymddiriedolaethau dibreswyl yn y DU neu rai â phreswyl deublyg
£ <input type="text"/>	£ <input type="text"/>

Enghraifft o dudalen 'Crynodeb Treth Enillion Cyfalaf'

Blwch 52 Rhwymedigaeth ychwanegol ar gyfer ymddiriedolaethau dibreswyl yn y DU neu rai â phreswyl deublyg

Bydd angen Taflen Gymorth 301, 'Beneficiaries receiving capital payments from non-resident trusts: calculation of the increase in tax charge', arnoch er mwyn cyfrifo'r swm i'w roi ym mlwch 52.

i I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS301'.

Treth Enillion Cyfalaf ar gyfer Person nad yw'n Breswyl (NRCGT) ar eiddo neu dir yn y DU a gwarediadau anuniongyrchol

Os ydych yn agored i enillion cyfalaf ar gyfer person nad yw'n breswyl (NRCG) mewn perthynas â gwaredu uniongyrchol neu anuniongyrchol o dir neu eiddo yn y DU yn ystod y flwyddyn hon, mae'n rhaid i chi ystyried llenwi blychau 52.1 i 52.5.

Dylai Datganiad Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU fod wedi'i llenwi ar gyfer yr enillion cyn pen 60 diwrnod o gwblhau'r trawsgludiad.

i I gael rhagor o wybodaeth, ewch i www.gov.uk/guidance/pay-capital-gains-tax-for-non-residents

Dylai'r Ffurflen Dreth hon ddangos y canlyniadau ar gyfer y flwyddyn dreth hon. Nodwch gyfeirnodau pob un o'r Datganiadau Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU a lenwyd yn y blwch 'Unrhyw wybodaeth arall', sef blwch 54.

Blwch 52.1

Ar gyfer gwarediadau anuniongyrchol o eiddo preswyl yn y DU, rhowch gyfanswm yr enillion sy'n agored i NRCGT ym mlwch 52.1.

Blwch 52.2

Ar gyfer gwarediadau anuniongyrchol o eiddo neu dir dibreswyl yn y DU, neu warediadau anuniongyrchol o unrhyw eiddo neu dir yn y DU, rhowch gyfanswm yr enillion sy'n agored i NRCGT ym mlwch 52.2.

Blwch 52.3

Rhowch 'X' ym mlwch 52.3 os yw unrhyw ran o'r enillion ym mlwch 52.2 yn dod o warediadau anuniongyrchol.

Blwch 52.4 Treth ar enillion ym mlychau 52.1 a 52.2 a godwyd yn barod

Rhowch swm y dreth a godwyd ar y Datganiadau Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU a gyflwynwyd ym mlwch 52.4.

Blwch 52.5 Cyfanswm colledion sydd ar gael yn erbyn enillion NRCGT ar gyfer y flwyddyn

Rhowch gyfanswm y colledion caniatuol sy'n cael eu gosod yn erbyn yr enillion cyfalaf ar gyfer person nad yw'n breswyl ar gyfer y flwyddyn hon ym mlwch 52.5.

i I gael rhagor o wybodaeth am enillion a cholledion cyfalaf ar gyfer person nad yw'n breswyl, ewch i www.gov.uk a chwilio am 'HS307'.

Enillion ar warantau mynegeiedig sydd wedi'u heithrio ac enillion a cholledion ar ailbrynu cyfranddaliadau ac adbrynu gwarantau gan gwmni sy'n dal asedion cymwys (QAHC)

Blwch 52EG Cyfanswm yr enillion sy'n deillio o waredu gwarantau mynegeiedig sydd wedi'u heithrio

Rhowch gyfanswm yr enillion sy'n codi o waredu gwarantau mynegeiedig sydd wedi'u heithrio ym mlwch 52EG.

Ni ddylai'r symiau sydd wedi'u cynnwys yma ar gyfer yr enillion hyn gynnwys effaith unrhyw golledion neu ryddhad.

Os yw'r enillion ar waredu gwarantau mynegeiedig sydd wedi'u heithrio, a oedd yn cael eu dal mewn QAHC, yna dylid cynnwys yr enillion hyn hefyd yng nghyfanswm blwch 52QG.

Rhaid i nifer y gwarediadau a swm yr enillion hefyd gael eu cynnwys yn yr adrannau perthnasol ar dudalennau CG1 a CG2.

Blwch 52QG Cyfanswm yr enillion sy'n deillio o ailbrynu cyfranddaliadau QAHC ac adbrynu gwarantau

Rhowch gyfanswm yr enillion sy'n codi o ailbrynu cyfranddaliadau ac adbrynu gwarantau, a ddelir mewn QAHC, ym mlwch 52QG.

Ni ddylai'r symiau sydd wedi'u cynnwys yma gynnwys effaith unrhyw golledion neu ryddhad.

Rhaid i nifer y gwarediadau a swm yr enillion hefyd gael eu cynnwys yn yr adrannau perthnasol ar dudalennau CG1 a CG2.

Blwch 52QL Cyfanswm y colledion sy'n deillio o ailbrynu cyfranddaliadau QAHC ac adbrynu gwarantau

Rhowch gyfanswm y colledion sy'n deillio o ailbrynu cyfranddaliadau ac adbrynu gwarantau, a ddelir mewn QAHC, ym mlwch 52QL.

Rhaid cynnwys nifer y gwarediadau a swm y colledion hefyd yn yr adrannau perthnasol ar dudalennau CG1 a CG2.

Unrhyw wybodaeth arall

Blwch 53 Rhowch 'X' yn y blwch os yw eich cyfrifiannau'n cynnwys unrhyw amcangyfrifon neu brisiadau

Os yw eich cyfrifiant yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig, neu brisiad, mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni:

- ym mhle a pham rydych wedi defnyddio symiau amcangyfrifedig
- sut y gwnaethoch gyfrifo'r symiau hyn yn y blwch 'Unrhyw wybodaeth arall', blwch 54 neu yn eich cyfrifiant.

Ar gyfer prisiadau, dylech hefyd gynnwys:

- dyddiad y prisiad
- disgrifiad llawn o'r ased

yn y blwch 'Unrhyw wybodaeth arall', blwch 54 neu yn eich cyfrifiant.

Blwch 54

Rhowch unrhyw wybodaeth ychwanegol yn y blwch hwn. Er enghraifft:

- os ydych yn gwneud cais neu'n dewis pennu colledion ar asedion tramor yn golledion caniataol, ysgrifennwch yn y blwch 'Rwy'n dewis pennu fy ngholledion tramor yn golledion caniataol'
- unrhyw enillion o'ch cyfrifiannau, megis enillion tramor na allwch eu trosglwyddo i'r DU
- unrhyw wybodaeth i gefnogi ffigurau amcangyfrifedig a phrisiadau
- unrhyw beth sydd angen i chi ei ychwanegu i gefnogi eich cyfrifiannau
- manylion o gyfrifiadau o enillion a cholledion
- cyfrifiadau i gefnogi unrhyw gofnodion a wnaed ym mlwch 50.1, blwch 51 a blwch 52
- y cyfeirnod ar gyfer pob datganiad Treth Enillion Cyfalaf ar Waredu Eiddo yn y DU a wnaed
- cyfeirnod pob cyflwyniad Treth Enillion Cyfalaf 'amser real' a wnaed

Pan fod ased wedi'i waredu o dan gontract diamod ond nad yw'r contract wedi'i gwblhau erbyn y dyddiad y caiff y Ffurflen Dreth hon ei chyflwyno, nodwch fanylion y trafodyn yn y fan hon. Pan fydd y contract yn cael ei gyflawni bydd angen i chi darparu cyfrifiant manwl o unrhyw ennill neu golled.

Rhagor o gymorth os bydd ei angen arnoch

I gael copïau o unrhyw daflenni cymorth neu Ffurflenni Treth, ewch i

www.gov.uk/ffurflenni-a-thaflenni-hunanasesiad

Gallwch ffonio Gwasanaeth Cwsmeriaid Cymraeg CThEF ar 0300 200 1900 i gael cymorth gyda'ch Ffurflenni Treth.

Mae gennym amrywiaeth o wasanaethau ar gyfer pobl anabl. Mae'r rhain yn cynnwys arweiniad mewn Braille, ar dâp sain ac mewn print bras. Mae'r rhan fwyaf o'n ffurflenni ar gael mewn print bras hefyd. Ffoniwch ein llinellau cymorth am fwy o wybodaeth.

Taflen waith cyfrifiant (ar gyfer cyfrifiadau syml)

Llenwch un daflen ar gyfer pob ased a werthwyd.

Disgrifiad o'r ased, er enghraifft, math a nifer y cyfranddaliadau a werthwyd neu gyfeiriad yr eiddo

Dyddiad gwaredu neu werthu DD MM BBBB

Enillion gwaredu neu werthu neu werth ar y farchnad os yw'n briodol

A

£

Mân gostau gwaredu neu werthu

B

£

Enillion gwaredu net blwch A llai blwch B

C

£

Dyddiad caffael DD MM BBBB

Cost neu werth ar 31 Mawrth 1982 gweler tudalen CGN 2

D

£

Mân gostau caffael

E

£

Costau gwella

F

£

Cyfanswm y costau blychau D + E + F

G

£

Ennill neu golled blwch C llai blwch G

H

£

Rhyddhad neu ddewisiadau enillion cyfalaf (nid y swm blynyddol wedi'i eithrio neu Rhyddhad Gwaredu Ased Busnes) a disgrifiad

I

£

Ennill net blwch H llai blwch I

J

£